

Μνησικακία και συγχωρητικότητα (Αγ. Ιωάννης ο Χρυσόστομος)

ΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑ ΚΑΙ ΕΥΓΧΩΒΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ποιά λοιπόν συγγνώμη θα έχουμε, όταν, ενώ πρόκειται να λάβουμε τόσο μεγάλο μισθό, τη συγχώρηση δηλαδή των αμαρτιών μας, εμείς δεν υπακούμε στον Νομοθέτη, αλλά συνεχώς Τον περιφρονούμε;

Το ότι δε μια τέτοια συμπεριφορά δείχνει ότι καταφρονούμε τον Θεό, φαίνεται από το εξής: Αν έθετε νόμο ο βασιλιάς που να λέει «όλοι οι εχθροί να συμφιλιώνονται μεταξύ τους, διαφορετικά να αποκεφαλίζονται», άραγε δεν θα σπεύδαμε όλοι να συμφιλιωθούμε με τον πλησίον μας; Εγώ νομίζω πως θα το κάναμε. Ποιά λοιπόν συγγνώμη θα έχουμε, αφού στον Δεσπότη μας Χριστό δεν απονέμουμε ούτε τόση τιμή, όση απονέμουμε στους συνανθρώπους μας, που είναι δούλοι του Θεού σαν κι εμάς; Γι αυτό μας έδωσε εντολή ο Κύριος να λέμε: «Αφες ημίν τα οφειλήματα ημών, ως και ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών» (Ματθ. 6, 12).

Υπάρχει κάτι πιο γαλήνιο απ' αυτό; Υπάρχει τίποτε πιο ήμερο απ' αυτό το πρόσταγμα; Εσένα τον ίδιο σε έκανε κριτή της συγχωρήσεως των αμαρτημάτων σου. Αν συγχωρήσεις λίγα, τότε λίγα θα σου συγχωρηθούν. Αν συγχωρήσεις πολλά, πολλά θα σου συγχωρηθούν. Αν συγχωρήσεις τον άλλο ειλικρινά και από την καρδιά σου, κατά τον ίδιο τρόπο θα συγχωρήσει και ο Θεός εσένα. Αν μετά τη συγχώρηση κάνεις φίλο τον αδελφό, έτσι φιλικά θα διάκειται ο Θεός και προς εσένα.

Ωστε, όσο πιο πολύ αμάρτησε ο αδελφός προς εμάς, με τόση μεγαλύτερη προθυμία πρέπει να σπεύδουμε να τον συγχωρούμε, επειδή, μ' αυτό τον τρόπο γίνεται αίτιος για να μας συγχωρηθούν τα μεγάλα μας αμαρτήματα.

Θέλεις να μάθεις ότι δεν θα λάβουμε καθόλου συγχώρηση, αν μνησικακούμε και ότι δεν υπάρχει κανείς που να μπορεί να μας απαλλάξει από τα δεινά που επιφέρει η μνησικακία; Από το παρακάτω παράδειγμα θα το κάνω φανερό.

Σε τί σε αδίκησε ο πλησίον σου; Αρπαξε τα πράγματά σου, τα δήμευσε, έγινε πλεονέκτης απέναντί σου; Εγώ δεν σου λέω ότι σου έκανε μόνο αυτά, αλλά θα προσθέσω και περισσότερα, θα απαριθμήσω όσα θέλεις. Θέλησε ο πλησίον σου να σου αφαιρέσει τη ζωή. Σου προξένησε μύριους κινδύνους. Σου έδειξε όλη τη μοχθηρία του και δεν άφησε τίποτε από την ανθρώπινη κακία που να μην το κάνει σε σένα. Και για να μην αναφέρουμε το καθένα χωριστά, υπόθεσε ότι τόσο πολύ σε αδίκησε, όσο κανένας ποτέ δεν αδίκησε άλλον άνθρωπο. Και σ' αυτή την περίπτωση αν μνησικακήσεις, δεν θα είσαι άξιος συγγνώμης

. Και θα σου εξηγήσω εγώ το λόγο.

Ας υποθέσουμε ότι κάποιος δούλος σου σου χρωστάει εκατό χρυσά νομίσματα και σ' αυτόν χρωστάει κάποιος άλλος λίγα αργυρά νομίσματα. Και έρχεται ο χρεώστης του δούλου σου και σε παρακαλεί και σε ικετεύει να βοηθήσεις να του γίνει κάποια διευκόλυνση. Τότε εσύ καλείς τον δούλο σου και τον διατάζεις να χαρίσει το χρέος στον χρεοφειλέτη του, λέγοντάς του πως το ποσό αυτό θα το αφαιρέσεις από το λογαριασμό που σου οφείλει εκείνος. Επειτα αν ο δούλος σου από αδιαντροπιά και κακία έπνιγε πάλι τον χρεώστη του, άραγε, θα μπορούσε κανείς να τον γλιτώσει από τα χέρια σου; Αραγε, δεν θα τον τιμωρούσες πολύ, διότι σε πρόσβαλε και σε έβρισε με την

έσχατη ύβρη; Και πολύ δικαιολογημένα.

Αυτό θα κάνει και ο Θεός. Διότι θα σου πει την Ημέρα της Κρίσεως: Πονηρέ και παγκάκιστε δούλε, μήπως από τα δικά σου χρήματα χάρισες το ποσό στον συνάνθρωπό σου; Από εκείνα που μου όφειλες σε διέταξα να του δώσεις και να εξοφλήσεις το λογαριασμό του. Διότι «άφες», συγχώρεσε, λέει, και εγώ «αφήμι», σε συγχωρώ.

Φυσικά, και τούτο αν δεν το πρόσθετα, το τελευταίο, και πάλι έπρεπε να τον συγχωρήσεις, υπακούοντας στον Δεσπότη και Κύριο σου. Τώρα όμως δεν σε διέταξα ως δεσπότης, αλλά ως φίλος σου ζήτησα κάποια χάρη. Και αυτή τη χάρη από τα δικά μου τη ζήτησα. Σου υποσχέθηκα μάλιστα ότι θα σου δώσω περισσότερα. Αλλά ούτε μ' αυτή μου τη στάση έγινες καλύτερος.

Και να ξέρεις πως οι άνθρωποι, όταν έρχονται σε συναλλαγές με τους δούλους τους, σαν κι αυτές που σου περιέγραψα προηγουμένως, αφαιρούν από το λογαριασμό των δούλων τους ακριβώς όσο είναι το ποσό του χρέους που ζητάει ο σύνδουλός τους. Οφείλει π.χ. στον κύριό του ο δούλος του εκατό χρυσά νομίσματα. Και ο χρεώστης του δούλου του τού οφείλει δέκα χρυσά νομίσματα. Αν χαρίσει το χρέος ο δούλος στον σύνδουλό του και χρεώστη του, τότε ο κύριός του δεν του χαρίζει εκατό χρυσά, αλλά μόνο δέκα, τα υπόλοιπα απαιτεί να του δοθούν.

Ο Θεός όμως δεν κάνει έτσι. Αλλά, αν χαρίσεις λίγα στον συνάνθρωπό σου, Εκείνος όλα σου τα χαρίζει. Από που το γνωρίζουμε αυτό; Από το επόμενο χωρίο: «Αν συγχωρήσετε», λέει, «στους ανθρώπους τα αμαρτήματα που σας έκαναν, και ο ουράνιος Πατέρας σας θα συγχωρήσει και σε σας τα δικά σας αμαρτήματα» (Ματθ. 6, 14).

Οση διαφορά υπάρχει ανάμεσα στα εκατό δηνάρια και στα δέκα χιλιάδες τάλαντα, τόση υπάρχει και μεταξύ τούτων και εκείνων των οφειλών. Σε ποιά κόλαση λοιπόν καταδικάζει τον εαυτό του εκείνος που πρόκειται να κερδίσει δέκα χιλιάδες τάλαντα, αν διαθέσει εκατό δηνάρια, αλλά, παρά ταύτα, ούτε και αυτά τα λίγα τα διαθέτει, και γι' αυτό στρέφει εναντίον του τη ρήση αυτή της Γραφής που προηγουμένως αναπτύξαμε; Διότι, αν πεις, «συγχώρεσέ μας, όπως και εμείς συγχωρούμε» (Ματθ. 6, 12), κι έπειτα εσύ δεν συγχωρείς, τότε δεν παρακαλείς για τίποτε άλλο τον Θεό, παρά το να σε στερήσει από κάθε απολογία και συγγνώμη.

Αλλά δεν τολμώ, θα πει κάποιος, να πω στον Θεό, «συγχώρεσέ με όπως και εγώ συγχωρώ», αλλά μόνο «συγχώρεσέ με». Και τί σημαίνει αυτό; Διότι, κι αν εσύ ο ίδιος δεν το πεις, ο Θεός το κάνει αυτό. Δηλαδή, όπως συγχωρείς τους άλλους, κατά τον ίδιο τρόπο και Αυτός συγχωρεί εσένα. Και αυτό το φανέρωσε στη συνέχεια λέγοντας το εξής: «Διότι, αν δεν συγχωρήσετε», λέει, «στους ανθρώπους τα παραπτώματά τους, ούτε ο Πατέρας σας ο ουράνιος θα συγχωρήσει τα δικά σας αμαρτήματα» (Ματθ. 6, 15).

Μη νομίζεις λοιπόν ότι είναι ευλάβεια το να μη λες ολόκληρο το ρητό, ούτε είναι σωστό να απαγγέλλεις τη μισή προσευχή, αλλά όπως Εκείνος μας παρέδωσε, έτσι να προσεύχεσαι, ώστε τουλάχιστον από τις λέξεις που κατ' ανάγκη θα λες, να φοβηθείς και να οδηγηθείς στη συγχώρηση του πλησίον σου.

Μη μου λες «παρακάλεσα πολύ τον αδελφό, τον ικέτευσα, έπεσα στα πόδια του και δεν πέτυχα να συμφιλιωθώ». Μην απομακρυνθείς, αν προηγουμένως δεν συμφιλιωθείς. Διότι ο Κύριος δεν είπε «άφησε το δώρο σου και πήγαινε να παρακαλέσεις τον αδελφό σου», αλλά «πήγαινε να συμφιλιωθείς». Ωστε κι αν ακόμα έχεις παρακαλέσει πολύ τον αδελφό, μην απομακρυνθείς, αν προηγουμένως δεν τον πείσεις να συμφιλιωθεί μαζί σου.

Ο Θεός μας παρακαλεί κάθε μέρα και εμείς δεν τον ακούμε, και όμως δεν παύει να μας παρακαλεί, και εσύ απαξιείς να παρακαλέσεις τον σύνδουλό σου; Αλλά πώς αλλιώς θα μπορέσεις να πετύχεις τη σωτηρία σου;

Ισχυρίζεσαι όμως ότι πολλές φορές τον παρακάλεσες τον αδελφό να σε συγχωρήσει και αυτός πάρα πολλές φορές σε έδωξε! Αλλά γι' αυτή σου την υπομονή θα πάρεις περισσότερη Χάρη. Διότι, όσο

εκείνος επιμένει στη φιλονικία και στην έχθρα, και εσύ παραμένεις και παρακαλείς, τόσο περισσότερο αυξάνεται η αμοιβή σου. Με όση μεγαλύτερη δυσκολία επιτυγχάνεται το κατόρθωμα και όσο μεγαλύτερο κόπο απαιτεί η συμφιλίωση, τόσο μεγαλύτερο θα είναι το κατάκριμα για τον εχθρό σου, ενώ για σένα θα είναι λαμπρότεροι οι στέφανοι της υπομονής και της καρτερίας. Αλλά, για το θέμα της συμφιλίωσης και της συγχωρητικότητας, ας μην πλέκουμε μόνο εγκώμια με λόγια, παρά ας κάνουμε τα λόγια μας πράξη. Και ας μην αποχωρισθούμε τον αδελφό με τον οποίο ψυχρανθήκαμε, αν προηγουμένως δεν επανέλθουμε στην προηγούμενη φιλία. Διότι δεν είναι αρκετό το να μη λυπούμε τον εχθρό μας, και να μην τον αδικούμε, ούτε το να μην αισθανόμαστε προς αυτόν απέχθεια, αλλά πρέπει και εκείνον να τον κάνουμε να μας αγαπήσει και να αισθάνεται ωραία και άνετα μαζί μας.

https://agiosioannisotheologoskavalas.blogspot.com/2014/07/blog-post_2044.html#more